

KARIN FOSSUM

Veenbrand

Literaire thriller

Uit het Noors vertaald door
Lucy Pijtersen

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

5 juli 2005. Het was warm.

Vrouwen en kinderen liepen verhit rond, mannen waren wijzer en bleven in de schaduw, een hoed of pet op tegen de zon. Onder een groepje donkere sparren in een kleine vallei tussen de akkers bij de hoeve Skarven stond een oude Fendt-caravan met roestsporen langs de ramen. Een rafelig gordijn hing voor het glas, daarachter dode insecten die in de val waren gevlogen tussen het witte kant en de fijne, dichte draden van een nylon netje. Het kind lag vlak achter de deur, een kleuter van een jaar of vier. Een volwassen vrouw op de smalle bank onder het raam. Haar kin zat onder het bloed dat uit een grote snee bij haar mondhoek was gestroomd. Met bonzend hart stond de hoofdinspecteur in de deuropening.

De caravan was in slechte staat. Hadden deze twee, die moeder en haar kind, hier echt gewoond? Nee, dat kon hij zich niet voorstellen. Misschien hadden ze gewoon een spelletje gedaan, waren ze met het mooie weer gaan wandelen en zagen ze plotseling dat kleine, roestige huisje staan. Wat vind je, zullen we

vannacht eens in een caravan slapen?

Geirastadir lag in het westen, Haugane in het oosten, maar hier, onder de donkere bomen, lagen de moeder en het kind. Sejer ging naar binnen. Zijn mond was droog, dat kwam door de adrenaline. Voorzichtig, om niet in het bloed te trappen, stapte hij over het kind heen. Op de vloer bij het aanrecht zag hij een mes liggen. Een mes met een houten heft en klinknagels en een lang, smal blad, een typisch fileermes voor vlees of vis. Het blad glom, de rand zat onder het bloed, dat hevig had gevloeid, en er hing een weerzinwekkende geur. Op het aanrecht een handtas met een portemonnee, een rode met veel vakjes. Een rugzak, een half opgegeten pizza, een paar kleren in een kastje. In de portemonnee zat tweeduizend kronen in contanten. Geen roofmoord dus, maar daar was hij ook niet van uitgegaan. Het heeft altijd met relaties te maken, dacht hij, er moet een beweegreden zijn, een motief. Of een kiem uit het verleden. Degene die deze moeder met haar kind had omgebracht wist wie de slachtoffers waren. En waar ze waren. Hij had gericht naar hen gezocht, hij was over de akkers gelopen en had hun schuilplaats gevonden. Aangenomen dat dit een schuilplaats was. Wat een

armoedige plek om aangetroffen te worden. Een smerige, vochtige, stinkende keet. Regen die door het dak was heengedrongen, dode insecten. Het kind droeg een trainingspak in de kleuren van de Noorse vlag, rood, blauw en wit. Of het om een jongetje of een meisje ging, was onmogelijk te zien. Het lag op de rug, met uitgestrekte armen, alsof het bij de deur door iets was teruggeslagen. Een paar blonde lokken zaten op het voorhoofd geplakt. Het hoofd was naar achteren geklapt, de hals was smal en wit. Sejer maakte de portemonnee verder open en haalde er een rijbewijs uit. Bonnie Hayden, dat was dus de moeder. Het kind had voorlopig nog geen naam. 'Nee,' zei hij tegen de anderen die naar binnen wilden, 'niets aanraken. Het is nog niet zo lang geleden gebeurd, het is nog nat. Bel Snorrason van het forensisch laboratorium en vraag of hij hier zo snel mogelijk naartoe komt.'

Hij had behoefte aan frisse lucht en ging naar buiten. Een poosje bleef hij op het gras staan. Haarscherp nam hij waar dat de vogels nog steeds zongen, dat de donkere takken van de sparren in de wind deinden, dat een merel op de akker een worm had gevonden en bezig was die uit de grond te trekken. Grote delen

van de omgeving werden afgezet. De plastic stroken trilden als kleurrijke linten in de wind.

De mannen liepen over het droge pad naar Geirastadir. Hun gesprek bestond uit korte, zacht uitgesproken zinnen. Hier had de dader waarschijnlijk gelopen toen hij er na de misdaad vandoor was gegaan. ‘De een moet de ander hebben zien sterven,’ zei Sejer tegen zijn jongere collega. Hij wist niet wat erger was, of het kind de moeder had zien sterven, of dat de moeder getuige was geweest van de dood van haar kind. Het aller-, allerergste was deze twee overkomen. Een monster was langsgekomen om hen aan zijn mes te rijgen. De moorden leken volgens een bepaald plan te zijn gepleegd, met opzet, hij kon het niet anders zien. Ik hoop bij God dat het snel is gegaan, dacht hij. Hij wisselde een paar woorden met de boer die de doden had gevonden. Die stond geschrokken op een afstandje te kijken en kwam niet dichterbij, maar liep ook niet weg, hij wilde niet naar huis, maar ook niet blijven. De caravan was zijn eigendom, maar het was lang geleden dat iemand hem had gebruikt, hij had daar gewoon onder de bomen staan roesten.

‘We gaan straks nog met je praten,’ zei Konrad Sejer. ‘Heb je hier de afgelopen dagen ook

iemand gezien? Die hier niet hoort?’

‘Nee,’ zei hij, ‘geen sterveling. Er werken wel wat Polen bij mij op het land,’ voegde hij eraan toe, ‘en zij wisten dat die moeder en haar zoontje in de caravan woonden. Maar dat was maar voor een nachtje, ze waren gisteren gekomen. Ik kan niet geloven dat een van hen hier iets mee te maken heeft. Als dat zo is, weet ik het niet meer, het zijn tenslotte wel mijn mensen.’

‘Binnen ligt een mes op de vloer,’ zei Sejer. ‘Heb je het gezien?’

De boer haalde diep adem. ‘Nauwelijks.’

‘Ik wil dat je het goed bekijkt. Of je dat mes eerder hebt gezien.’

‘Moet ik er weer naartoe?’

Hij had er weinig zin in.

‘Ja.’ De man liep de twee treden op en wierp een blik naar binnen.

‘Het is geen mes van ons. Kan ik nu gaan?’

‘Ja, wij komen zo dadelijk. Niet met de pers praten.’

Sejer wilde weer naar binnen om het onderzoek voort te zetten toen zijn blik viel op een voorwerp dat naast het smalle deurtje in het gras lag. Een taartvorm.

De taart was eruit gegleden. Hij was nog

heel. Dat verbaasde hem en hij zorgde ervoor dat er foto's van werden gemaakt. Als ze er geen foto's van namen en het gebak achterlieten, zouden de dikke kraaien zich erop storten en dan was er binnen de kortste keren niets van over. De technisch rechercheurs namen foto's. In de nauwe ruimte maakten ze zich klein en knielden neer. Op het linoleum waren verschillende bloederige afdrukken te zien van een grote maat schoen; de meeste waren vaag of niet compleet, maar een ervan was duidelijk. Voorzichtig stapte Sejer om de dode lichamen heen. De weeë lucht van bloed en vlees drong zijn neus binnen. Tegelijkertijd waren zijn gedachten glashelder. Door het raam zag hij het dichte struikgewas met rijpe frambozen.

*

December 2004.

Vlak voor kerst was het eindelijk gaan sneeuwen.

‘Moet je per se naar buiten?’ vroeg Eddie. ‘Het stormt! Op de radio zeiden ze dat het glad was, dat de wegen slecht begaanbaar zijn en ze

raadden iedereen aan om thuis te blijven, kijk nou toch hoe het sneeuwt! Je kunt bijna geen hand voor ogen zien!’

Mass legde haar hand op zijn arm, haar stem klonk rustig en beslist.

‘Eddie,’ zei ze vriendelijk, ‘ik heb toch winterbanden. En natuurlijk zal ik voorzichtig rijden, ik rij als een slak. Ik wil weer veilig bij jou thuiskomen. Maar ik moet echt naar de winkel, we moeten toch eten hebben? Of dacht je dat we wel zonder kunnen?’

Bij de gedachte dat er geen eten in huis zou zijn, schudde Eddie zijn massieve hoofd.

‘Jij moet thuisblijven en samen met Shiba op me wachten,’ zei ze. ‘Wat zal ik kopen? Je hebt vast honger.’

Eddie Malthe veegde met de rug van zijn hand wat snot weg. Hij leek een reusachtige peer op dunne, kleine beentjes en zijn voeten waren bij de hielen smal en bij de tenen het breedst. Hij had de voeten van een vette gans en droeg altijd dikke laarzen. De vingers van zijn grote, witte knuisten waren kort en dik.

‘Kaneelbroodjes,’ zei hij gedecideerd.

‘Dan neem ik die mee,’ zei zijn moeder. ‘Nu ga ik. Wees lief voor Shiba, trek niet aan haar staart. Ik weet heus wel dat je dat doet als je

alleen thuis bent.'

'Beloofd,' zei Eddie. 'Erewoord.' Ondertussen keek hij er al naar uit om nou net dat te gaan doen. Als hij haar aan haar staart trok, begon ze altijd te piepen terwijl ze met haar lange nagels op de vloer sloeg om te kunnen ontsnappen.

'Denk aan de veiligheidsriem!' zei hij.

Zijn moeder stak haar armen in de mouwen van haar jas.

'Vergeet je telefoon niet,' ging hij door. 'Als je van de weg raakt, moet je bellen. Naar de alarmcentrale. Als je tenminste niet bewusteloos bent.'

'Nu moet je ophouden, Eddie,' zei ze. 'Ga nou maar op de bank zitten, ik ben over drie kwartier terug, dus het valt best mee.'

Eddie keek zijn moeder indringend aan.

'Als je weg bent, wordt het hele huis koud,' klaagde hij.

'Dat weet je toch? Vergeet de kaneelbroodjes niet. En als ze die niet hebben moet je koekjes kopen. Met citroensmaak.' Verdrietig keek hij naar buiten, de ramen waren schoon en glanzend, zijn moeder hield het huis goed schoon. Hij zag de auto achteruit de garage uit rijden en de weg op draaien. Dikke vlokken sneeuw

vielen naar beneden en stoven door de harde wind alle kanten op; bij de weg hadden zich een paar hoge sneeuwduinen gevormd. Stille-tjes bad hij dat alles goed zou gaan. Dat zijn moeder heelhuids terug zou komen met melk en koekjes. De hond lag bij de gietijzeren kachel te slapen met haar kop op de poten. Hij liep meteen naar het dier toe en trok hard aan haar staart, zoals hij altijd deed. De hond begon te piepen, kwam overeind en rende naar de keuken om daar een veilig heenkomen te zoeken. Eddie ging op de bank zitten, pakte de krant van die dag en sloeg hem op de een na laatste pagina open om de kruiswoordpuzzel te maken. Meestal lukte het hem. Aan verstand ontbrak het hem niet. Hij pakte het potlood en begon te lezen. Verticaal, dacht hij, afgunstig, zeven letters. 'Jaloers,' noteerde hij in de zeven hokjes.

De kachel snorde, de hond lag onbeweeglijk in de hoek van de keuken. Het was een acht jaar oude labradorteef, met overgewicht, en ze had niet lang meer te leven, dat had zijn moeder gezegd. Haar lichaam zat vol knobbels, hij kon ze onder de gele vacht voelen, maar ze waren niet verzekerd en hadden geen geld om haar te laten opereren.